

Sygn. akt VIII U 649/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2017 r. w Gliwicach

sprawy R. A. (A.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania R. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 lutego 2017r. **nr** (...)

1. zmienia częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza brak podstaw do żądania zwrotu odsetek za okres od 14 września 2016 roku do 23 lutego 2017 roku w kwocie 468,48 zł (czteryście sześćdziesiąt osiem złotych czterdzieści osiem groszy);
2. w pozostałej części odwołanie oddala;
3. odstępuje od obciążania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kosztami zastępstwa procesowego.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. VIII U 649/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2017 roku w Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał R. A. do zwrotu w nienależnie pobranych świadczeń za okres od 26 sierpnia 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku w kwocie 22 960 zł 31 gr oraz odsetek za okres od 14 września 2016 roku do 23 lutego 2017 roku w kwocie 468 zł 48 gr.

R. A. w odwołaniu domagał się zmiany zaskarżonej decyzji podnosząc, że organ rentowy wiedział w dacie podjęcia wypłaty świadczenia, że pozostaje on w zatrudnieniu w Szkole Podstawowej inr 30 w Z.. Nie jest możliwe wydanie decyzji zobowiązującej do zwrotu świadczeń przyznanych lub wypłaconych na podstawie okoliczności znanych organowi ubezpieczeń społecznych w dniu wydania decyzji, co do których nie został wprowadzony błąd przez

ubezpieczonego. Odwołujący nie ukrył i nie zataił okoliczność że pozostaje w stosunku pracy. Ponadto nie był pouczony o braku prawa do pobierania emerytury . Organ rentowy nie zobowiązał odwołującego do przedłożenia świadectwa pracy .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł oddalenie odwołania. Przytoczył treść artykułu ust. 103 a i 138 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zwrócił uwagę, że ubezpieczony był pouczony o zasadach zawieszania emerytur , a składając w organie rentowym wnioski o podjęcie wypłaty przedłożył jedno świadectwo pracy i nie poinformował organu rentowego że pozostaje w zatrudnieniu u innego pracodawcy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. A. dnia 10 marca 2015 roku w złożył wniosek o prawo do emerytury wskazując że pozostaje nadal w stosunku pracy w (...) SA Oddział Kopalnia (...). Decyzją z dnia 30 marca 2015 roku odmówiono prawa do emerytury górniczej. Kolejny wniosek o prawo do emerytury ubezpieczony złożył dnia 29 lipca 2016 roku i zaznaczył, że nadal pozostaje w stosunku pracy ,z tym że nie wskazał pracodawców z którymi trwa stosunek pracy. W pkt 6 druku ZUS RP 1E wskazano, że należy zwrócić uwagę na punkty i 9 25,26. w pkt 25 po uczeniu znalazła się informacja, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury oraz bez względu na wiek tego emeryta. W pkt 26 znajduje się informacja że podjęcie wypłaty emerytury, która została zawieszona z przyczyn, o których mowa w pkt 25 następuje od pierwszego dnia następnego miesiąca jeżeli stosunek pracy został rozwiązany z ostatnim dniem miesiąca, lub od miesiąca w którym został rozwiązany stosunek pracy, jeżeli stosunek pracy został rozwiązany w innym dniu niż ostatni dzień miesiąca, nie wcześniej jednak, niż od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek o podjęcie wypłaty emerytury wraz dokumentem potwierdzającym rozwiązanie stosunku pracy.

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2016 roku przyznano ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej. W pkt 1. 2 zawarto informację że wypłata emerytury podlega zawieszeniu gdyż kontuuje pan zatrudnienie. W celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. (karta 31 a.e.) W pouczeniu znajdują się informacje, co stanowi świadczenie nienależne, opisano zasady zwrotu tych świadczeń, zawieszania wypłaty, podjęcia wypłaty.

Dnia 29 sierpnia 2016 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalno-rentowego i wznowienie wypłaty emerytury . Załączył świadectwo pracy ze Spółki (...) w B. Oddział w B. KWK Centrum. z którego wynika że do dnia 25. sierpnia 2016 roku korzystał z urlopu górniczego i stosunek pracy uległ rozwiązaniu w tym dniu.

Decyzją z dnia 9 września 2016 roku organ rentowy przeliczył świadczenie oraz wypłacił należność od 26 sierpnia 2016 roku do 30 września 2016 roku . Podjął wypłatę emerytury. W grudniu 2016 roku ubezpieczony przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wysokości zarobku wystawione przez Szkołę Podstawową nr (...) z wnioskiem o przeliczenie emerytury. Organ rentowy ustalił ,że odwołujący w szkole tej jest zatrudniony od 18 stycznia 2016 roku na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Decyzją z dnia 17 stycznia 2017 roku organ rentowy przeliczył od 1 grudnia 2016 roku o emeryturę ,a decyzją z dnia 23 lutego 2017 roku zobowiązał do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 26 sierpnia 2016 roku do 31 stycznia 2017 roku z odsetkami za okres od 14 września 2016 roku do 23 lutego 2017 roku.

Dnia 10 lutego 2017 roku do organu rentowego wpłynęło świadectwo pracy z którego wynika. że ubezpieczony był zatrudniony od 18 stycznia 2016 roku do 8 lutego 2017 roku. Ponowną umowę o pracę zawarto w niej 10 lutego 2017 roku o decyzją z dnia 21 lutego 2017 roku dokonano przeliczenia emerytury.

Ubezpieczony twierdził, że nie zrozumiał pouczeń znajdujących się na pismach przychodzących z organu rentowego. Twierdził, że organ rentowy wprowadził go w błąd, skoro w pouczeniach i informacjach na decyzjach wskazano „był zatrudniony” bezpośrednio przed nabyciem prawa, zamiast „jest zatrudniony”. Jednocześnie wiedział, że musi rozwiązać stosunek pracy z kopalnią, aby podjąć wypłatę. Wnioski o prawo do świadczenia wypełniali pracownicy kopalni.

Stan faktyczny jest bezsporny wynika z akt organu rentowego. Sąd oddalił wniosek pełnomocnika ubezpieczonego o określenie terminu do złożenia wniosków dowodowych i ustosunkowania się do odpowiedzi na odwołanie, bowiem ubezpieczony korzystał z jego pomocy od daty otrzymania zaskarżonej decyzji. Odwołanie było sporządzone przez tego samego pełnomocnika. Miał więc możliwość zająć stanowisko w sprawie i zgłosić wszystkie dowody w odwołaniu.

Sąd zważył co następuje

W niniejszej sprawie sporne pozostawało czy ubezpieczony pobrał nienależne świadczenie w rozumieniu artykułu 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 roku.

Przepis ten reguluje pojęcie nienależnego świadczenia i zasady zwrotu tych świadczeń. Osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się między innymi świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. (art. 138 ust. 2 pkt 1) . Art. 138 ust. 2 pkt 2 nie miał w tej sprawie zastosowania.

Zdaniem Sądu, R. A. został prawidłowo pouczony o braku prawa do pobierania emerytury we wniosku o prawo do emerytury, jak również w decyzjach o przyznaniu prawa, przeliczeniu świadczenia. Fakt, że wniosek o prawo do emerytury został wypełniony i wysłany przez pracownika kopalni nie zwalnia ubezpieczonego od obowiązku zapoznania się z pouczeniem zawartym w tym formularzu. Organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za brak zapoznania się z pouczeniem.

W wszystkich decyzjach (np. w pkt III i IV decyzji o przyznaniu emerytury) wyjaśniono, co należy rozumieć przez nienależne świadczenie. Informacja ta stanowi powtórzenie przepisu art. 138 ust. 2 .W pkt VIII 3 decyzji opisano zasady zawieszania wypłaty emerytur przez osoby, które nie rozwiązały stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego była świadczona praca bezpośrednio przed dniem przyznania prawa. Wyraźnie zaznaczono że chodzi o rozwiązanie stosunku pracy z **każdym pracodawcą**, na rzecz którego praca wykonywana była bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Wskazano niezbędne przesłanki do zgodnego z prawem podjęcia wypłaty – a to w zgłoszenie wniosku o podjęcie wypłaty emerytury wraz z dokumentem potwierdzającym rozwiązanie stosunku pracy. Z informacji jasno i w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że w przypadku pobrania emerytury w sytuacji, kiedy nie nastąpiło rozwiązanie umowy o pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego emeryt wykonywał pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury otrzymane świadczenie będzie świadczeniem nienależnym, ponieważ nadal istniały okoliczności uzasadniające zawieszenie wypłaty świadczenia. Bez znaczenia jest brak zawinienia po stronie ubezpieczonego. Przesłanka z art. 138 ust. 2 pkt 1 nie jest spełniona tylko wówczas, gdy uprawniony nie był pouczony o braku prawa do pobierania. Istotne jest jedynie, czy pouczenie było zrozumiałe. Zdaniem Sądu, wskazanie zasad podjęcia wypłaty w niniejszej sprawie było jasne, czytelne, zrozumiałe (np. w treści decyzji o przyznaniu prawa) . „Každy pracodawca,” to w niniejszej sprawie nie tylko kopalnia, ale również szkoła.

Nie zasługuje na uwzględnienie twierdzenie ubezpieczonego, że na organie rentowym spoczywa obowiązek kontrolowania świadczeniobiorców w pod kątem uzyskiwania przez nich przychodów wpływających na zawieszenie prawa do świadczeń. Taki obowiązek nie wynika z żadnego przepisu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ani z ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy wyroku 1 UK 475 / 12 z dnia 6 lutego 2013 roku wskazał, że zgłoszenie pracującego emeryta do ubezpieczenia społecznego przez firmę nie zwalnia osoby zainteresowanej z przekazania do organu rentowego informacji o dodatkowych dochodach czy też o swoim zatrudnieniu. To na świadczeniobiorcy

cięży obowiązek wykazania, że rozwiązał stosunki pracy przy składaniu wniosku o podjęcie wypłaty emerytury. Organ rentowy nie ma obowiązku sprawdzania, czy ubezpieczony podlega innemu ubezpieczeniu.

Zaskarżoną decyzję należało z częściowo zmienić w zakresie ustalonych odsetek. Z ustalonego orzecznictwa sądowego wynika że żądanie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia następuje przez doręczenie ubezpieczonemu decyzji organu rentowego wydanej w tym zakresie i z tą datą stają się wymagalny odsetki. (porównaj wyrok SN I UK 210/09. Ubezpieczony odebrał decyzję w dniu 1 marca 2017 roku. W związku z powyższym zaskarżoną decyzję zmieniono w ten sposób, że stwierdzono brak podstaw do żądania odsetek za okres wskazany w decyzji. Jednocześnie Sąd nie orzekł za jaki okres odsetki są należne, ponieważ wykraczałby to poza zakres zaskarżonej decyzji. Zaskarżony wyrok wydano na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w części oddalającej odwołanie i 477¹⁴ § 2 k.p.c. w części uwzględniającej odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego, ponieważ ubezpieczony wygrał sprawę w niespełna 2%, a kwestia odsetek nie stanowiła przedmiotu odwołania. Sąd zmienił decyzję w tym zakresie niezależnie od zarzutów zawartych w odwołaniu, z których żadnego nie podzielił.

(-) SSO Teresa Kalinka